

Nr 52.

Ankom till riksdagens kansli den 26 maj 1921 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till dels lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse, dels ock lag om ändrad lydelse av 29 § i lagen den 29 juli 1892 angående sparbanker jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 4 mars 1921 dagtecknad, till bankoutskottet hänvisad proposition nr 182, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, jämlikt § 87 regeringsformen föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till dels lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse, dels ock lag om ändrad lydelse av 29 § i lagen den 29 juli 1892 angående sparbanker.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehåft tre i första kammaren väckta motioner, nämligen nr 191 av herrar *Bäckström* och *Örne*, nr 196 av herr *Borell* m. fl. samt nr 199 av herr *von Hofsten*.

Beträffande innehållet i propositionen ävensom de i ämnet väckta motionerna tillåter sig utskottet att, i den mån ej särskild redogörelse här nedan lämnas, hänvisa till desamma.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 12 juni 1911 om bankrörelse avser

Utskottet.

dels ändring i bestämmelserna om banks rätt att förvärva aktier (48 och 164 §§),

dels i samband härmed förbud för bankaktiebolag att förskaffa sig andel i vinst på verksamhet, som bolaget självt ej äger bedriva (50 och 166 §§),

dels ändring i bestämmelserna om efterlysning av motbok å medel, som innestå å sparkasseräkning (52 och 168 §§),

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 8 saml. 43 häft. (Nr 52.)

dels utvidgning av Kungl. Maj:ts befogenhet att förklara åt bank meddelad oktroj förverkad (235 a §),

dels ock reglering av vissa förhållanden, som äga samband med banksammanslagning (254 §).

Härförutom innehåller lagförslaget vissa övergångsbestämmelser.

Kungl. Maj:ts förslag till ändrad lydelse av 29 § i lagen den 29 juli 1892 angående sparbanker avser bestämmelserna om efterlysning av förkommen motbok.

*Banks aktieförvärvsrätt.
(48 och 164 §§).*

Vad först angår banks aktieförvärvsrätt, innebär Kungl. Maj:ts förslag till en början, att under 2) i 48 och 164 §§ i banklagen skulle införas en principiell bestämmelse om förbud för bank att äga aktier i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller fast egendom. Behovet av ändring uti här ifrågavarande delar av banklagen framhölls redan år 1915 av bankinspektionen i en till Kungl. Maj:t ingiven skrivelse. För frågans utredning samma år tillkallade sakkunniga underströko nödvändigheten av lagstiftningsåtgärder i syfte att förhindra bankerna att genom s. k. dotterbolag driva aktie- eller fastighetsaffärer i en omfattning, som icke vore med gällande bestämmelser i fråga om aktieförvärvsrätt avsedd och framlade ett förslag till lagändring, som i huvudsak lagts till grund för ifrågavarande proposition. Detta förslag överlämnades till 1917 års bankkommitté, som i allt väsentligt anslöt sig till detsamma.

Herrar Bäckström och Örne hemställa uti sin i ämnet väckta motion till en början, att det måtte stadgas sådant undantag från nyssnämnda regel, att bank må kunna förvärva aktier i bolag, som dels har till ändamål att förvalta fastighet, avsedd för bankens inrymmande, eller fastighet, som bolaget till skyddande av bankaktiebolagets fordran inköpt och som varit för fordringen utnätt eller pantsatt, dels ock har ett aktiekapital, uppgående till minst en tredjedel av dylik fastighets bokförda värde.

Enligt motionärernas mening kunna farhågorna för att bankerna skulle beredas möjlighet att via dotterbolag driva handel med fastigheter icke gälla bolag, som har till ändamål att äga och förvalta fastighet, vilken banken själv äger besitta. I detta avseende hava motionärerna framhållit, att två fall syntes kunna tänkas, då bank kunde komma att använda sig av dylika fastighetsbolag. Det ena vore, då banken ville förvärva en för dess verksamhet erforderlig fastighet och det andra, då banken bildade ett bolag för övertagande av en fastighet, som varit för bankens fordran utnätt eller pantsatt, och som banken eljest själv

skulle hava nödgats inropa på exekutiv auktion. De fall, där en bank komme att använda sig av denna rättighet, syntes komma att bliva tämligen fåtaliga. Någon svårighet för bankinspektionen att effektivt tillse, att dessa bolag icke ägnade sig åt handel med fastigheter eller annan verksamhet syntes icke heller föreligga. I den del motionen berör fastighet, som är avsedd för bankens inrymmande, sammanfaller densamma med ett av reservanter inom 1917 års bankkommitté avgivet förslag.

Även utskottet är av den mening, att förbud för bank att förvärva aktier i dotterbolag i princip bör genomföras och har därför i huvudsak funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag härutinnan. Då enligt utskottets mening å ena sidan de skäl, som av motionärerna anförts för en ändring av Kungl. Maj:ts förslag med avseende å fastighet, avsedd för banks inrymmande, icke kunna fränkännas betydelse samt å andra sidan det ändamål, som man med den ifrågavarande lagstiftningen velat vinna, icke därigenom synes kunna äventyras, har utskottet i anledning av motionen funnit sig böra föreslå, att aktieförvärvsrätt må medgivas, då bolaget har till ändamål att förvalta fastighet, en eller flera, som avses för bankens inrymmande. Dock synes det vara nödigt, att, utöver vad motionärerna föreslagit i fråga om aktiekapitalets storlek, uttryckligen föreskriva, att bolaget *uteslutande* skall hava till ändamål att förvalta dylika fastigheter. Härmed avses dock givetvis icke, att fastigheten skall vara avsedd uteslutande för bankens inrymmande. Vad motionärerna anført till stöd för sitt yrkande att bank må berättigas förvärva aktier i bolag, som har att förvalta fastighet, vilken bolaget till skyddande av bankens fordran inköpt och som varit för fordringen utmätt eller pantsatt, synes utskottet icke vara av beskaffenhet att böra föranleda det ytterligare undantag från huvudregeln, som ett dylikt medgivande skulle innebära. Visserligen kunna förhållandena under en allmän fastighetskris vara sådana, att det måste anses vara ur nationalekonomisk synpunkt olämpligt att tvinga en bank att strikt följa banklagens föreskrifter angående försäljning av en dylik fastighet. Men de undantag, som i sådant avseende skulle bliva nödvändiga, torde enligt utskottets uppfattning lämpligast böra meddelas genom provisorisk lagstiftning. Någon särskild åtgärd härutinnan lär sålunda icke för närvarande böra komma i fråga.

Motionärerna hava jämväl föreslagit, att bankaktiebolag, i den mån detta är erforderligt för erhållande av nyttjanderätt till för bankens inrymmande avsedd lokal, jämväl må förvärva aktier i bolag eller andelar i ekonomisk förening, vars verksamhet består i att förvalta viss fastighet.

Då i första stycket av 48 § 2) enligt dess av utskottet föreslagna lydelse förklaras, att bankbolag må förvärva aktie i bolag, som har till ändamål att förvalta fastighet, avsedd till bankens inrymmande, oavsett huruvida förvärvet är nödvändigt för erhållande av nyttjanderätt till banklokal eller icke, erfordras tydligen icke det i motionen föreslagna stadgandet i andra stycket, i vad det avser aktieförvärv.

Vad beträffar den ifrågasatta rätten att förvärva andel i ekonomisk förening, skulle stadgandet härom, om ock i och för sig oangripligt, innebära en inkonsekvens, i det att 48 § lagen om bankrörelse för alla andra fall, då en ekonomisk förening har ett ändamål av samma karaktär som aktiebolag, vari bankbolag må förvärva aktie, icke berör andel i dylik ekonomisk förening. Vid sådant förhållande och då det intresse, som ifrågavarande stadgande avser att tillgodose, synes vara av mycket underordnad betydelse — möjligheten att ombilda den ekonomiska föreningen till aktiebolag torde väl för övrigt normalt stå öppen — har utskottet funnit motionen i denna del icke böra föranleda någon åtgärd.

Kungl. Maj:ts förslag innehåller vidare ett undantagsstadgande, innefattande rätt för Konungen, att därest aktier i bolag, varom förmäles under 2) i 48 och 164 §§ av förslaget, allmänt förekomma i handeln, meddela dispens från där stadgat förbud, dock med den begränsning att förvärvet endast må ske i viss mindre utsträckning. Denna begränsning fanns icke angiven i det av 1915 års sakkunniga framlagda och av 1917 års bankkommitté tillstyrkta lagförslaget. I propositionen hava icke angivits några motiv för fastställande av en sådan begränsning. Nyssnämnda motionärer hava nu hemställt om dess borttagande. Då redan enligt 3) i samma paragraf en viss begränsning finnes angiven och den föreslagna bestämmelsen torde sakna större praktisk betydelse, har utskottet, som anser, att det utan vidare kan överlämnas åt Kungl. Maj:t att utöva ifrågavarande dispensrätt, i enlighet med motionärernas hemställan, funnit orden »i viss mindre utsträckning» böra ur stadgandet utgå.

I 48 och 164 §§ innehåller Kungl. Maj:ts förslag i övrigt delvis helt nya grunder för banks aktieförvärvsrätt. Dylik rätt har sålunda förbehållits allenast banker med grund-, reserv- och, beträffande solidariska banker, kommanditfonder till sammanlagt belopp av minst tio miljoner kronor. Jämte det att banker, vilka för närvarande äga aktieförvärvsrätt på grund av avsättning i viss utsträckning till reservfond, bibehållits vid deras nuvarande förvärvsrätt, har dylik rätt gjorts alternativt beroende av avsättning till dispositionsfond eller därmed likartad fond, varigenom vissa banker, som icke för närvarande äga rätt till

aktieförvärv, till och med ehuru de hava fonder till betydande belopp, skulle komma i åtnjutande av dylik rätt. Slutligen har den bank tillkommande aktieförvärvsrätten på visst angivet sätt begränsats i förhållande till fondernas storlek. Utskottet har ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

De i 50 och 166 §§ införda tilläggen, innehållande förbud för ^{50 och 166 §§.} bankbolag att bereda sig andel i vinst på verksamhet, som bolaget självt icke äger bedriva, utgöra ett komplement till förbudet för bank att förvärva aktier i s. k. dotterbolag; och synes häremot icke vara något att erinra.

I 52 och 168 §§ föreslås sådan ändring, att kungörelse för efterlysning av förkommen sparkassebok skall införas endast en gång i stället för såsom nu är stadgat tre gånger i tidning, som i orten utkommer. ^{52 och 168 §§.}

Detta förslag har utskottet ansett sig böra tillstyrka, liksom i samband härmed motsvarande ändring i sparbankslagen beträffande sparbanksbok.

235 § i banklagen innehåller bestämmelser om förverkande av bank meddelad oktroj och föreslås nu i en med 235 a betecknad paragraf ett tillägg av innehåll, att Kungl. Maj:t beredes möjlighet att utöver i 235 § angivna fall förklara oktroj förverkad, även då det i övrigt visar sig, att banken kan befaras komma att bliva till skada för det allmänna. Mot detta förslag har utskottet icke heller haft något att erinra. ^{235 a §.}

De föreskrifter, som införts i 254 § i syfte att reglera vissa förhållanden, vilka äga samband med banksammanslagning, äro huvudsakligen av formell natur och har utskottet med här nedan angivna undantag funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag.

I 6) föreslås, att tillgång, som bankbolag vid banksammanslagning övertagit, vid dess införande i bolagets böcker skall upptagas till dess verkliga värde. Denna bestämmelse har tillkommit i syfte att förhindra, att en bank vid övertagande av annan banks tillgångar upptager desamma till allt för låga värden, varigenom bankens reservfond kan komma att gå miste om vad densamma enligt banklagen rätteligen bör tillkomma. I avseende härå har herr von Hofsten i sin ovanberörda motion hemställt, att ordalydelsen av denna föreskrift måtte ändras därhän, att sådan tillgång icke måtte upptagas till oskäligt lågt <sup>254 §.
Motion I: 199.</sup>

värde. Motionären har därvid upptagit det förslag till lydelse av ifrågasvarande paragraf, som ursprungligen framlades av 1915 års sakkunniga. Häremot hade bankinspektionen erinrat, att det värde, vartill de övertagna tillgångarna skulle uppskattas, borde vara det verkliga. I huvudsaklig överensstämmelse härmed har stadgandet erhållit sin avfattning i Kungl. Maj:ts förslag.

Även utskottet anser det vara lämpligt, att i banklagen införes en bestämmelse i förevarande ämne. Vad angår avfattningen av denna föreskrift, har utskottet, med hänsyn därtill att, såsom i motionen anförts, den föreslagna bestämmelsen kan tolkas annorledes än Kungl. Maj:t säkerligen avsett, ansett sig böra föreslå, att stadgandet ändras sålunda, att tillgångarna skola upptagas till skäligt värde.

*Övergångs-
bestämmelser.*

Såsom redan nämnts, innehåller förslaget slutligen vissa övergångsbestämmelser. Sålunda föreslås, att om bankbolag med stöd av äldre lag förvärvat aktier till högre bokfört belopp än bolaget enligt det nu föreliggande lagförslaget skulle berättigas att på en gång innehava, under en övergångstid av fem år hittills gällande bestämmelser om tillåtna högsta värdet av de aktier, bankbolag må innehava, skola lända till efterrättelse. I fråga om genomförandet av förbud för bank att förvärva aktier i bolag, som huvudsakligen har till verksamhet att förvalta eller driva handel med aktier och fast egendom, ävensom tilläggen till 50, 166 och 254 §§, föreslås en övergångstid av två år.

Herr Borell och hans medmotionärer hava i sin förut omförmälda motion hemställt, att dessa övergångstider måtte bestämmas till 10 år. Motionärerna anse visserligen, att genomförandet av de föreslagna lagändringarna icke nu borde helt undanskjutas. Det syntes dock, särskilt med hänsyn till de rådande ekonomiska förhållandena, vara oundgängligen nödvändigt att tillse, att övergången gjordes mjuk och att alltså genom lämpligt avvägda övergångsbestämmelser eventuella vådor och olägenheter gjordes så litet kännbara som möjligt. Övergången från de äldre till de nya bestämmelserna kunde föranleda, att bankerna måste avhända sig betydande aktieposter, varigenom de komme att bidra till ett ytterligare försvagande av den redan nu starkt deprecierade aktiemarknaden.

Därjämte har *bankföreningens styrelse* i en till utskottet ingiven skrift framhållit, att den nuvarande tidpunkten vore synnerligen olämplig för genomförandet av de föreslagna ändringarna i banks rätt att förvärva aktier.

Vad i motionen anförts synes utskottet beaktansvärt. Det torde

nämligen icke kunna förnekas, att under nu rådande ekonomiska förhållanden varsamhet måste iakttagas vid genomförandet av lagändringar sådana som de nu föreslagna. Vad beträffar de i motionen uttalade farhågorna för att bankerna genom ett bifall till propositionen skulle tvingas att avhända sig betydande aktieposter, torde man, enligt vad som meddelats utskottet från bank- och fondinspektionen, under förutsättning att Kungl. Maj:t begagnar den enligt lagen medgivna dispensrätten, näppeligen behöva räkna med aktierealisationer i någon nämnvärd utsträckning. De aktier, som för närvarande innehavas av dotterbolag, låra nämligen dels kunna av bankerna övertagas utan att gränsen för deras aktieförvärvsrätt enligt 48 och 164 §§ banklagen överskrides, dels ock i övrigt hava förvärvats till sådant pris, att en realisation under nuvarande förhållanden skulle medföra förlust, vadan de jämlikt övergångsbestämmelserna skulle kunna vid eventuell upplösning av dotterbolaget av banken utan vidare övertagas. Då det emellertid, såsom redan antytts, icke kan anses uteslutet, att under nu rådande ovissa förhållanden på det ekonomiska området olägenheter i ett eller annat avseende kunna uppkomma vid en alltför snäv begränsning av övergångstiden, har utskottet ansett sig böra föreslå, att densamma utsträcker från av Kungl. Maj:t föreslagna 5 och 2 år till respektive 8 och 5 år. Utskottet utgår emellertid därvid ifrån att ett missbrukande från bankernas sida under denna övergångstid av aktieförvärvsrätten i ena eller andra hänseendet icke kommer att äga rum, och att, om så mot förmodan i något fall skulle ske, Kungl. Maj:t och bankinspektionen kunna ingripa på ett tillräckligt effektivt sätt.

Den ändring av Kungl. Maj:ts förslag, vartill herrar Bäckströms och Örnes motion givit anledning, föranleder jämväl en ändring av övervägande redaktionell art i övergångsbestämmelserna; och har utskottet även föreslagit några andra ändringar av samma art i syfte att de nya föreskrifterna vinna större överensstämmelse med lagtexten i övrigt.

Utskottet, som för övrigt icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får med återopande av vad sålunda anförts hemställa,

1:o) att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag icke kunnat oförändrat bifallas, må för sin del antaga följande förslag till dels lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse, dels ock lag om ändrad lydelse av 29 § i lagen den 29 juli 1892 angående sparbanker:

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse

Kungl. Maj:ts förslag:

Härigenom förordnas, dels att i lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse skall införas en ny paragraf med beteckning 235 a, av den lydelse nedan sägs, dels ock att 48, 50, 52, 164, 166, 168 och 254 §§ i nämnda lag skola erhålla följande ändrade lydelse:

48 §.

Bankaktiebolag, som avsatt medel till dispositionsfond eller därmed likartad fond eller som före den 1 januari 1922 avsatt reservfond, uppgående till mera än femtio procent av bolagets grundfond, må, såframt bolagets grundfond och reservfond sammanlagt utgöra minst tio miljoner kronor, jämväl under andra förhållanden än i 46 § sägs förvärva *aktier*, med följande inskränkningar:

1) *Aktier* i annat inländskt bankaktiebolag eller i utländskt bankföretag må icke förvärfvas *utan att Konungen prövat skäligen lämna tillstånd därtill*.

2) *Aktier* i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller fast egendom, må icke förvärfvas; ägande emellertid Konungen, om aktierna i sådant bolag allmänt förekomma i handeln, rätt att, där så prövas lämpligt, medgiva, att de i *viss mindre utsträckning* må förvärfvas av bankaktiebolag.

Utskottets förslag:

48 §.

Bankaktiebolag — — — 46 §
sägs förvärva *aktie*, med följande inskränkningar:

1) *Aktie* i annat inländskt bankaktiebolag eller i utländskt bankföretag må icke förvärfvas *utan Konungens tillstånd*.

2) *Aktie* i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller fast egendom, må icke förvärfvas, *så framt ej antingen bolaget uteslutan- de har till ändamål att förvalta fast egendom, avsedd för bankens inrymmande, samt bolagets aktiekapital uppgår till minst en tredjedel av nämnda egendoms bokförda värde, eller ock,*

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

*då fråga är om i handeln allmänt
förekommade aktie, Konungen med-
delat tillstånd till aktiens förvärvande.*

3) Bankaktiebolag må icke på en gång innehava jämlikt ovanstående bestämmelser förvärvade aktier till bokfört värde, överstigande tio procent av bolagets grundfond och reservfond tillsammans. Ej heller må bokförda värdet av bankaktiebolags sålunda förvärvade aktier vid något tillfälle överstiga,

a) om aktieförvärvsrätten grundar sig därpå, att bolaget avsatt medel till dispositionsfond eller därmed likartad fond: sammanlagda beloppet av de till sådan fond avsatta medel;

b) om aktieförvärvsrätten grundar sig därpå, att bolaget före den 1 januari 1922 avsatt reservfond, uppgående till mera än femtio procent av grundfonden: hälften av det belopp, varmed reservfonden nämnda dag översteg halva grundfonden, eller, därest reservfonden sedermera nedgått, hälften av det belopp, varmed reservfonden då överstiger halva grundfonden.

Bankaktiebolag, som avsatt reservfond, uppgående till mera än femtio procent av bolagets grundfond, må även under andra förhållanden än nu sagts förvärva aktie i emissionsbank; dock må bolaget ej på en gång innehava jämlikt denna bestämmelse förvärvade aktier till högre bokfört belopp än det, varmed reservfonden överskjuter femtio procent av grundfonden.

Bankaktiebolag enligt denna paragraf tillkommande rätt att förvärva *aktier* må ej användas, med mindre sådant är i bolagsordningen eller av bolagsstämman medgivet.

Bankaktiebolag enligt denna paragraf tillkommande rätt att förvärva *aktie* må ej användas, med mindre sådant är i bolagsordningen eller av bolagsstämman medgivet.

50 §.

Ej må bankaktiebolag vid avtal om kredit eller eljest i sin rörelse förbehålla sig andel i vinst på affär, som bolaget självt icke äger avsluta.

Ej heller annorledes må bankaktiebolag, där ej fråga är om utdelning å aktier eller vad bolaget såsom ägare av aktier eljest kan tillkomma, beredas andel i vinst på verksamhet, som bolaget självt icke äger bedriva.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

52 §.

Varda penningar — — — hos bolaget.

Å medel, — — — i motboken.

Har motbok förkommit, bör den, som förlorat motboken, sådant hos bolagets styrelse ofördröjligen anmäla och därvid uppgiva tid och omständigheter, under vilka förlusten timat. Styrelsen skall då genom kungörelse, vilken på bekostnad av den, som förlorat motboken, införes en gång i allmänna tidningarna och en gång i tidning, som i orten utkommer, efterlysa motboken. Därest denna icke inom sex månader, efter det sådan efterlysning sista gången ägt rum, tillrättakommit, är den, för vars räkning efterlysning skett, berättigad att mot kvitto utbekomma hela sitt tillgodohavande; och äger efter medlens utbetalning motboken icke gällande kraft mot bolaget.

164 §.

Solidariskt bankbolag, som avsatt medel till dispositionsfond eller därmed likartad fond eller som före den 1 januari 1922 avsatt reservfond, uppgående till mera än femtio procent av bolagets grundfond, må, såframt bolagets grundfond, kommanditfond och reservfond sammanlagt utgöra minst tio miljoner kronor, jämväl under andra förhållanden än i 162 § sägs förvärva *aktier*, med följande inskränkningar:

1) *Aktier* i inländskt bankaktiebolag eller i utländskt bankföretag må icke förvärfvas *utan att Konungen prövat skäligt lämna tillstånd därtill*.

2) *Aktier* i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller fast egendom, må icke förvärfvas; ägande emellertid Konungen, om aktierna i sådant bolag all-

164 §.

Solidariskt bankbolag — — —
162 § sägs förvärva *aktie*, med följande inskränkningar:

1) *Aktie* i inländskt bankaktiebolag eller i utländskt bankföretag må icke förvärfvas *utan Konungens tillstånd*.

2) *Aktie* i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller fast egendom, må icke förvärfvas, *så framt ej antingen bolaget utslutande har till ändamål att för-*

Kungl. Maj:ts förslag:

mänt förekomma i handeln, rätt att, där så prövas lämpligt, medgiva, att de i viss mindre utsträckning må förvärfvas av solidariskt bankbolag.

Utskottets förslag:

valta fast egendom, avsedd för bankens inrymmande, samt bolagets aktiekapital uppgår till minst en tredjedel av nämnda egendoms bokförda värde, eller ock, då fråga är om i handeln allmänt förekommande aktie, Konungen meddelat tillstånd till aktiens förvarvande.

3) Solidariskt bankbolag må icke på en gång innehava jämlikt ovanstående bestämmelser förvärfvade aktier till bokfört värde, överstigande tio procent av bolagets grundfond, kommanditfond och reservfond tillsammansantagna. Ej heller må bokförda värdet av solidariskt bankbolags sålunda förvärfvade aktier vid något tillfälle överstiga,

a) om aktieförvärfvsrätten grundar sig därpå, att bolaget avsatt medel till dispositionsfond eller därmed likartad fond: sammanlagda beloppet av de till sådan fond avsatta medel;

b) om aktieförvärfvsrätten grundar sig därpå, att bolaget före den 1 januari 1922 avsatt reservfond, uppgående till mera än femtio procent av grundfonden: hälften av det belopp, varmed reservfonden nämnda dag översteg halva grundfonden, eller, därest reservfonden sedermera nedgått, hälften av det belopp, varmed reservfonden då överstiger halva grundfonden.

Solidariskt bankbolag, som avsatt reservfond, uppgående till mera än femtio procent av bolagets grundfond, må även under andra förhållanden än nu sagts förvärva aktie i emissionsbank; dock må bolaget ej på en gång innehava jämlikt denna bestämmelse förvärfvade aktier till högre bokfört belopp än det, varmed reservfonden överskjuter femtio procent av grundfonden.

Solidariskt bankbolag enligt denna paragraf tillkommande rätt att förvärva *aktier* må ej användas, med mindre sådant är i bolagsordningen eller av bolagsstämman medgivet.

Solidariskt bankbolag enligt denna paragraf tillkommande rätt att förvärva *aktie* må ej användas, med mindre sådant är i bolagsordningen eller av bolagsstämman medgivet.

166 §.

Ej må solidariskt bankbolag vid avtal om kredit eller eljest i sin rörelse förbehålla sig andel i vinst på affär, som bolaget självt icke äger avsluta.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Ej heller annorledes må solidariskt bankbolag, där ej fråga är om utdelning å aktier eller vad bolaget såsom ägare av aktier eljest kan tillkomma, beredas andel i vinst på verksamhet, som bolaget självt icke äger bedriva.

168 §.

Varda penningar — — — hos bolaget.

Å medel, — — — i motboken.

Har motbok förkommit, bör den, som förlorat motboken, sådant hos bolagets styrelse ofördröjligen anmäla och därvid uppgiva tid och omständigheter, under vilka förlusten timat. Styrelsen skall då genom kungörelse, vilken på bekostnad av den, som förlorat motboken, införes en gång i allmänna tidningarna och en gång i tidning, som i orten utkommer, efterlysa motboken. Därest denna icke inom sex månader, efter det sådan efterlysning sista gången ägt rum, tillrättakommit, är den, för vars räkning efterlysning skett, berättigad att mot kvitto utbekomma hela sitt tillgodohavande; och äger efter medlens utbetalning motboken icke gällande kraft mot bolaget.

235 a §.

Yppa sig, utan att sådant fall är för handen, som i 235 § 2 mom. avses, beträffande bankbolags ledning så allvarliga missförhållanden, att bolagets verksamhet kan befaras komma att bli till skada för det allmänna, äger bankinspektionen förelägga bolagets styrelse att vidtaga de åtgärder, som finnas erforderliga för rättelses vinnande. Underlåter styrelsen att ställa sig sådant föreläggande till efterrättelse vare lag som i ovannämnda stadgande sägs.

254 §.

Bildas bankbolag eller ökas bankbolags grundfond för övertagande av annan bankrörelse, må andel i vad bolaget sålunda skall övertaga utgöra vederlag för aktie eller huvudlott i bolaget samt teckning ske med villkor, att sådant tillskott skall få göras; och gälle i övrigt i ty fall denna lags bestämmelser om bankbolags bildande och grundfonds ökning med följande tillägg och undantag:

1) Vid bankbolags bildande skall teckningslista och vid grundfondens ökning bolagsstämman beslut om ökningen innehålla jämväl alla de om bankrörelsens övertagande träffade bestämmelserna. Vad

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

under 3) i 8, 29, 120 eller 145 § stadgas föranleder icke därtill att värdet av det, som för aktie eller huvudlott skall tillskjutas i annat än penningar, skall i teckningslista eller i bolagsstämmas beslut om ökning av grundfonden uppskattas till visst penningbelopp.

2) Där vid bankbolags bildande ej samtliga tecknare enligt bestämmelse i teckningslistan äro berättigade att för aktie eller huvudlott tillskjuta annat än penningar, äge å konstituerande stämman tecknare, vilken berättigats att göra tillskott i annat än penningar, ej deltaga i omröstning, som i 14 eller 126 § sägs; ej heller må sådan tecknare eller av honom tecknade eller eljest förvärvade aktier eller huvudlotter vid omröstningen tagas i beräkning.

3) Vad i 1 mom. av 31 eller av 147 § är stadgat äger ej tillämpning.

4) Har vad bolaget enligt bestämmelse i teckningslistan övertagit blivit uppskattat till oskäligt högt värde, vare de stiftare, som haft eller uppenbarligen bort hava vetskap om att uppskattningen varit oskäligen, pliktiga att ersätta bolaget skadan, en för alla och alla för en.

Uppgörelse mellan bolaget och stiftare rörande den senare i sådan egenskap åliggande skadeståndsskyldighet är ej för bolaget bindande.

5) Talan mot stiftare enligt vad ovan under 4) stadgats må ej anställas, sedan två år förflutit från bolagets registrering, utan så är, att talan grundas därpå, att brottslig handling blivit begången.

Inträffar konkurs inom två år från bolagets registrering, stående konkursboet öppet att anställa talan, som nu sagts; och skall i ty fall talan anhängiggöras inom en månad från inställedagen eller, där tiden för talans anställande av bolaget då ännu ej gått till ända, inom utgången av den tid. Försummas det, vare rätt till talan förlorad.

6) Tillgång, som bankbolag på sätt ovan sägs övertagit, skall vid dess införande i bolagets böcker upptagas till *sitt verkliga värde*.

6) Tillgång, som bankbolag på sätt ovan sägs övertagit, skall vid dess införande i bolagets böcker upptagas till *skäligt värde*.

7) Har bankbolag övertagit annat bankbolags rörelse och finnes bland sistnämnda bolags tillgångar egendom, varmed bankbolag ej må driva handel för egen räkning, må den egendom, även om sådant fall ej är för handen som i 46, 48, 162 eller 164 § omförmäles, förvärfvas av det övertagande bolaget. Egendom, som bankbolag på nämnda sätt förvärfvat, skall så snart lämpligen kan ske åter avyttras, i den mån den ej jämlikt 46, 48, 162 eller 164 § må av bolaget behållas.

Kungl. Maj:ts förslag:

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1922 med undantag av bestämmelserna i 52 och 168 §§, vilka skola vinna tillämpning från och med dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Har bankbolag med stöd av äldre lag förvärvat aktier till högre bokfört belopp än bolaget enligt denna lag är berättigat att på en gång innehava, må under en övergångstid av *fem år* hittills gällande bestämmelser om tillåtna högsta värdet av de aktier, bankbolag må innehava, lända till efterrättelse; dock att under denna tid bokförda värdet av jämlikt 48 eller 164 § förvärvade aktier ej må överstiga samma värde den 1 januari 1922.

Bankbolag, som före den 1 januari 1922 under andra förhållanden än i 46 eller 162 § avses förvärvat *aktier* i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller fast egendom, må, *där ej Konungen lämnat medgivande, som i första punkten under 2) i 48 eller 164 § sägs, icke innehava aktierna längre än två år från nämnda dag.* Träder under denna tid sistnämnda bolag i likvidation, och finnes bland dess tillgångar egendom, varmed bankbolag ej må driva handel för egen räkning, må, även om sådant fall ej är för handen som i 46, 48, 162 eller 164 § omförmäles, bankbolaget för att undgå förlust förvärva den egendom, såvitt den tillhörde det andra bolaget redan den 1 januari 1922. Egendom, som bankbolag

Utskottets förslag:

Har — — — under en övergångstid av *åtta* år — — — 1922.

Bankbolag, som före den 1 januari 1922 under andra förhållanden än i 46 eller 162 § avses förvärvat *aktie* i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller fast egendom, må, *så vitt fråga är om aktie, för vars förvärvande enligt vad under 2) i 48 eller 164 § stadgas erfordras Konungens tillstånd, icke utan sådant tillstånd innehava aktien längre än fem år från nämnda dag.* Träder under denna tid sistnämnda bolag i likvidation, och finnes bland dess tillgångar egendom, varmed bankbolag ej må driva handel för egen räkning, må, även om sådant fall ej är för handen som i 46, 48, 162 eller 164 § omförmäles, bankbolaget för att undgå förlust förvärva den egendom, såvitt den tillhörde det andra bolaget redan

Kungl. Maj:ts förslag:

sålunda förvärvat, skall så snart lämpligen kan ske åter avyttras, i den mån den ej jämlikt nyssnämnda lagrum må av bolaget behållas. *Utgöres den av aktier* i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller fast egendom, gälle i fråga om bankbolagets rätt att innehava *aktierna* och att i händelse av det andra bolagets trädande i likvidation förvärva dess egendom vad här ovan är stadgat rörande *dylika aktier*, som bolaget före den 1 januari 1922 förvärvat. Samma lag vare, där *aktier* som nu sagts under de två åren närmast efter den 1 januari 1922 förvärfvas av bankbolag jämlikt 254 § sista momentet.

I avseende å förmån, vartill bankbolag före den 1 januari 1922 förvärvat rätt, skola bestämmelserna i 50 § 2 mom. och 166 § 2 mom. icke äga tillämpning förr än *två* år förflutit från nämnda dag. Innehar den, som utfäst dylik förmån, egendom, varmed bankbolag ej må driva handel för egen räkning, må bankbolaget, för att undgå förlust, under sagda *två* år, även om sådant fall ej är för handen, som i 46, 48, 162 eller 164 § omförmäles, förvärva den egendom, såvitt den tillhörde överlåtaren redan den 1 januari 1922. Om bankbolags rättigheter och skyldigheter i anledning av sådant förvärfv skall tillämpas vad

Utskottets förslag:

den 1 januari 1922. Egendom, som bankbolag sålunda förvärvat, skall så snart lämpligen kan ske åter avyttras, i den mån den ej jämlikt nyssnämnda lagrum må av bolaget behållas. *Ingår i sådan egendom aktie* i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller fast egendom, gälle i fråga om bankbolagets rätt att innehava *aktien* och att i händelse av det andra bolagets trädande i likvidation förvärva dess egendom vad här ovan är stadgat rörande *dylik aktie*, som bolaget före den 1 januari 1922 förvärvat. Samma lag vare, där *aktie* som nu sagts under de två åren närmast efter den 1 januari 1922 förvärfvas av bankbolag jämlikt 254 § sista momentet.

I avseende — — — förr än *fem* år förflutit från nämnda dag. Innehar — — —, under sagda *fem* år, — — — sagt.

Kungl. Maj:ts förslag:

i tredje och fjärde punkterna av nästföregående moment är sagt.

Konungen må, när synnerliga skäl därtill äro, medgiva bankbolag anstånd med tillämpning av de i nästföregående två moment meddelade bestämmelser.

Utskottets förslag:

Konungen — — bestämmelser.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 29 § i lagen den 29 juli 1892 angående sparbanker.

Härigenom förordnas, att 29 § i lagen den 29 juli 1892 angående sparbanker skall erhålla följande ändrade lydelse:

Har motbok förkommit, bör den, som förlorat motboken, sådant hos sparbankens styrelse ofördröjligen anmäla och därvid uppgiva tid och omständigheter, under vilka förlusten timat. Styrelsen skall då genom kungörelse, vilken på bekostnad av den, som förlorat motboken, införes en gång i allmänna tidningarna och en gång i tidning, som i orten utkommer, efterlysa motboken. Därest denna icke inom sex månader, efter det sådan efterlysning sista gången ägt rum, tillrättakommit, är den, för vars räkning efterlysning skett, berättigad att mot kvitto utbetomma hela sitt tillgodohavande; och äger efter medlens utbetalning motboken icke gällande kraft mot sparbanken.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

2:o) att de i ämnet väckta motionerna I: 191, 196 och 199 må anses besvarade genom vad utskottet under 1:o) här ovan hemställt.

Stockholm den 26 maj 1921.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Gustafsson, Öhngren, Johansson* i Friggeråker, *Wigforss, Östberg, Bondeson, Söderbom* och *Malmberg* samt

av andra kammaren: herrar *Kristensson, Gustafsson* i Örebro, *Janson* i Kungsör, *Borg, Sommelius, Wikström, Bäcklund* och *Johansson* i Brånalt.

Reservation

av herr *Bäcklund*, som beträffande lydelsen av 254 § 6) yrkat bifall till Kungl. Maj:ts förslag.